

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG,

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat-véleza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolós szerkesztő:
Bíró Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutóbbi számban árban közölünk.

Ismét egy szenzáció.

Sátoralja-Ujhely, június 28

Az esküdszéki intézmény itt a sátoraljaiújheji törvényszék s íne előtt, de mindenfelé az országban egymásután szolgáltatta a szenzációkat. Így van ez minden új és különösen oly roppant nagy jelentőségű intézménynél, mint az esküdszéki. De a Nyuly Mihály felmentése, az esküdszéki bíraskodás első évszakának utolsó verdiktje a legnagyobb port verte fel és egyszerre mélyen gondolkodóba ejtette ugy a jogászokat, mint a nagy társadalmat.

Ismét egy ember aki ölt és mégis szabadlábra helyezték, felmentették, mert a tárgyalás impressziója azt a hitet keltette az esküdtekben, hogy ez a gyilkos nem bűnös. Mióta az esküdszéki eljárás életben van, megtörtént ez többször, úgy hogy már ma talán nem is megy szenzáció számba egy ilyen újabb szenzáció.

És mégis a sajtó a verdikt előtt is különös érdeklődéssel foglalkozik vele. Szenzációvá fujja, még mielőtt azzá lehetne. Pedig különösen lelkiismeretbeli kötelessége volna a sajtónak, hogy ne akkor foglalkozzék az esküdtek működésével, mikor ők még a törvényteremben ülnek, mert a hírlapi fejtegetések befolyása feltétlenül érezhetővé fog válni verdiktjeikben, holott az igazság úgy kívánja, hogy a verdikt az éppen aktuális eset belső részeiben keresse meg alapjait és tiszta legyen minden külső befolyástól. A sajtó a polgárbírói sággal szemben akkor teljesít hivatalos kötelességet, ha olyan időben foglalkozik verdiktjeivel a nyilvánosság előtt, midőn semmiféle aktuális eset nem zavarja a véleményadást.

Am hogy éppen ez a Nyuly-féle verdikt és ítélet szenzáció lett, ez inkább olyan összegező visszatekintés az új eljárás első szárnypróbálgatásaira.

Szembetűnő, hogy szerte az országban az új igazságügyi éra óta felmentő verdiktet mondának az esküdtek olyan végtárgyalások után, melyeknek adatai szerint a rendes bíróság marasztaló súlyos ítéleteket mondott volna. Szembetűnő ez, de nem feltűnő, mert a világon mindenütt ilyen volt az esküdszéki bíraskodás kezdete és mert voltaképpen az is a rendeltetési célja ennek az intézménynek, hogy az olyan eseteket kutassa fel a bűnügyek tömegében, melyeknél, ha a bűn elkövetett is, a bűnös ítélettel sújtani igazságos nem volna.

Vannak ilyen bűnesetek s ezeket a rendes bíróságnak nem áll módjában a törvény szigora alól kivonni, csak a közhangulat határozhatja meg azt, hogy valaki elkövette a bűnt és még sem bűnös.

Am ne álltassuk magunkat: az ilyen kivételes bűnesetek száma nagyon kicsiny. Sokkal kisebb semhogy arányban állana azzal a számmal, mely az esküdszéki intézmény rövid fennállása óta az ilyen telmentő verdikteteket ilyen nagy mennyiségben produkálja s azt hisszük, nem csalódnak, ha két figyelemreméltó okot jelölünk meg.

Először azt, hogy a „békés polgár” nem igen tudja elviselni a kiszabandó súlyos büntetés ődiomát. Ez természetes, mert ő csak a sötétben tapogatózó, naiv bíró. Ő nem bizonyos abban, hogy eltalálta-e pozitív alakban a bűnösöket vagy sem? Másodszor azt, — s azt hisszük, ez a fontosabb, hogy a főbírjóról bűnöslekmények indító okai és körülményei túlnyomó esetekben nagyon is akceptábilisak s ez az elfogadhatóság zavarja meg a polgárbírói impressziót.

Senkinek sem jut eszébe, hogy csak amugy bolondjából neki eszen az apjának, anyjának, szeretőjének, szomszédjának, vagy cimborájának és leüsse, leszurja, kirabolja vagy más módon támadja meg életét. Nagy elhatározás és erős lelki tusa után, az áldozat által adott okok alapján történik az ilyesmi még a legvadabb esetekben is, — különösen pedig azon esetekben, midőn nem notorius kitanult gazember, hanem az első bűn átká alatt kerül a vádlott a törvény elé.

Az ilyen bűnös mindig azt hiszi, hogy jogosan cselekedett. A bűn elkövetésének pillanatában ő úgy vél igazságot szolgáltatni, — és benső az a meggyőződése, hogy csak azért bűnös ő, mert a maga bírja volt s egyéb bűn nem terheli lelkét.

A tárgyalás során leginkább a védelem eszközei domborodnak ki s a lélektani rész boncolgatása közben jut az esküdtszék arra a meggyőződésre, hogy voltaképpen helyesen is cselekedett a vádlott, mikor a bűnt elkövette.

Ezen impressziók ellen kell szigoruan vértetni az esküdtek lelkét. Mert ha ezen impressziók felszívására még sokáig inklínál a polgárbírói ság, — akkor az igazságszolgáltatás ezen új rendjének kínos következményei lehetnek.

Hisz máris sokan gondolkoznak úgy, hogy a közönséges tolvajt súlyosabban éri az igazságszolgá-

tatás, mint a gyilkost. A törvény sohasem számíthat arra, hogy büntetlenül meneküljön a törvény szigora elől, de a főbenjáró bűnök vádlottja merészen számít erre is.

Az esküdszéknek azt kell megérteni, hogy a főbenjáró bűn már maga sem mindennapos dolog, de ezen rendkívüli esetek között is, nagyon ritkán és csakis nagy lelki rázkodtatások nyomán lehet olyan esetre bukkanni, melynél a bűn elkövetője büntetlennek joggal volna tekinthető.

Tévednek azonban azok, akik az eddigi tapasztalatból az esküdszéki intézményt azzal gyanúsítják, mintha a jogszolgáltatásra nem a leghelyesebb intézmény volna. Pedig az, mert a bűn elkövetésének meghatározásában nem a törvény, hanem a tárgyalás közvetlenségéből merített összehasonlítás vezet. Az elkövetés felismerése így tökéletesebb, mert sok olyan cselekmény van, mely törvény szerint bűnnek minősíthető, de a polgárok megítélése szerint még sem bűn.

Az intézmény tehát legfőképp ott szorul korrekcióra, ahol az elkövetés konstatálása után kell a bűnösség vagy büntetlenség kérdését megállapítani s a gyakorlat nagyon rövid idő alatt megérleli azt a helyes rendszert, mely az intézményt a bírói tévedéstől a lehetőség szerint fogja megóvni.

Sátoralja-Ujhely, június 30.

A kivándorlás megakadályozása. Ma délelőtt a vármegyeháza kis termében egy különösen nagyfontosságú értekezlet gyűlt össze Zemplénvármegye közgazdasági, hogy a kivándorlás megnehezítéséről és illetve megakadályozásáról, a kivándorlás okairól, a kivándorlást előidéző okok kutatásáról, a bajok lehető orvoslásáról véleményt adjanak a központi kormányzatnak, akivel ez irányban gróf Andrássy Sándor a Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület agilis elnöke, ezen értekezlet elnöke ilyen irányban összeköttetésbe lépett. Az értekezlet a legnagyobb buzgalommal, szép szakértelemmel fogott hozzá a kérdések megfajtéséhez. Különösen báró Szennyey Miklós, Dókus Gyula, Székely Elek és Ferenczy Elek szölkelt a kérdésekhez a legkimerítőbben. Első sorban az utlevél ügy törvényileg való szabályozását tartják szükségesnek. Ez irányban Dókus Gyula emlékette mellett egy három tagú szűkebbkörű bizottság bízott meg véleményes jelentés készítésére. — A bírókérészetek hosszabb időre való bérbeadásának eszméjét penditette meg Székely Elek polgármester, ezt az értekezlet magává vette. Aztán javasoltak, hogy ne hagyják a titkosügynökök kezében a kivándorlást, hanem vegyék azt inkább kezükbe a hatóságok. A len és kender termelés és ezen terményeknek értékesítése, gyarak létesítése, hazai ipar megteremtése, a sorádó leszálltata, a hus árcmelkedésének kor-

latozása és egyéb fontos kérdések kerül szoba, a melyekről különben még bővebben is meg fogunk emlékezni. Az értekezlet, amely reggeli 9 órától 12 óráig tartott, igen bő anyagot fog szolgáltatni nekünk ahhoz, hogy kifejtésük mily kínos vergődéssel kell küzdenünk, bármily gondos jóakarattal mellet is mindaddig, míg a Lajtha mellett a vámsorompó elzárja előttünk a megélhetés és boldogulás legbiztosabb alapját — a természetszerű közzgazdasági fejlődést.

Az állami elemi iskola.

Sátoraljaiújheji, június 29.

Az állami elemi iskola kérdésében, amelyben lapunk előző számaiban már a kérdést két oldalról megvilágító cikkeket közöltünk — most az utóbb megjelent válasra az ellenkező vélemény táboraiból a következő sorok közzétételére kérték fel bennünket:

Már talán elcsépelet és unott dolog mindég az állami iskolával foglalkozni, de mert ma napi rendben van a kérdés feszegetése és a június 23-iki számba bizonyos felekezeti szagu citátum jelent meg — a közérdek szempontjából én taglani kívánom ezt a kérdést.

Azért mondom, hogy „citátum”, mert a cikk író az 1868. XXXVII. t. cikk bizonyos paragrafusait szóról-szóra leírva azt mint olyat kívánja elénkbe állítani, ami mintha most született volna.

Hát ezeket a paragrafusokat kár volt citálni, mert ezt mindenki, a ki iskola ügygyel foglalkozik jól ismeri és ezzel az állami iskola ügyét agyonütöni nem lehet.

Abba a cikkbe, mely felemlítette, hogy a polgármester ártit az elemi iskolák államosítása végett és avval az egyházak vezetőisei komolyan foglalkoznak, a felekezetiis érdeke nem volt megtámadva, az ellen nem volt szükség a törvényről — lövöldözni. Annak a cikknek nem volt célja a felekezetiis megsejtése, csakis figyelemztetni kívánta a felekezett. Hogy nézzenek a jövőbe, — számoljanak le a következményekkel és ha még nem késő adjak át iskoláikat az államnak. Én legalább azt olvastam ki belőle.

És hogy erre a figyelemztetésre szükség volt, be fogja igazolni a jövő — mert lássuk, hogy állunk iskoláinkkal. A román kath. hitfelekezet a múlt tanévben egy tantermet már bezárt, hogy ez igaz, tanúsítja azon körülmény, hogy az állami iskolához kinevezett tanító helyett másat nem alkalmazott, egy tantermet az állami iskola céljaira bérbe akart kiadni, ami csak azért nem sikerült, mert a szerződéses olyan pontokat akart az egyház gndnok bevéteit, mi az állami iskola szabályzatával össze nem egyeztetethető. (Erre még vissza fogunk térni.)

A statusquo hitközség tanítóinak számát szintén kevésbítette.

A gör. kath. iskola bár a helyisége nem nagy, e tanévben már nagyon megcsappanva nyitotta meg a tanitást.

Ha az állami iskola nyole tantermet felépül, melybe majdnem 600 tanköteles fog elférni, kétség sem fér hozzá, hogy a felekezeti iskolák létszáma a legminimumabarra fog leszállani, aminek okszertü következménye, hogy a cikkben leírtait törvényszerinti 5% iskolaadóval egyenrangú kivetés a fele-

Julius hó elsőnapjától lép életbe az a magyar törvény, mely szerint
 a hirdetések után 30 kr. bélyegilletéket fizetni nem kell.

Lapunk következő számától ezen törvény folytán a hirdetések tete-
 mesen olcsóbb árban közöltetnek.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
 Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házióser ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosillapító be-
 dörzsolésként alkalmazatik közszé-
 csúznál, tagazagatásnál és meghűléseknél
 és az orvosok által bedörzsolésekre is
 mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi
 Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-
 Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer,
 hanem igazi népszerű házióser, melynek
 egy háztartásban sem kellene hiányozni.
 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekenkénti árban
 majdnem minden gyógyszerüzletben kőszlet-
 ben van; fő raktár: Török József győgy-
 szerszernél Budapesten. Berasztás alkalma-
 val igen óvatosan legyünk, mert több kisebb-
 birtékú utánzat van forgalomban. Ki nem
 akar megkárosodni, az minden egyes üveget
 „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés
 nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
 RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
 és. és kir. udvari szállítók.

Enormer Nutzen bis zu 2000 Kr. rasch
 u leicht erreichbar
 in Prämien Ablöslaffen zu je 140 Kr.
 Leichtfahrlische Probeacte gratis (Specialabtheilung)

Bankhaus des „Ungar. Börsen-Journal“. Budapest

Auf Grund unserer genaueren Kenntniss des Europ.
 Finanzgetriebes u. unserer reichen 40 jährigen Erf.
 ahnung ertheiten wir ungenüthigen Rath bei Öfice-
 transactions, sowie Beihilfe zur Sanirung
 verlohbringender Engagements.

„UNGAR BÖRSEN-JOURNAL“ XXI. Jahrgang
 Einziger unabh.ing.
 finanz. Rathgeber. Interessenvertretung des
 Privatcapitales.

Látképes levelezőlapok
 dús választékban kaphatók
„Felsőmagyarországi Hirlap“
 kiadóhivatalában.

Iglófüröd.
 Klimatikus győgyhely. Vizgyőgy-
 intézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló Kassa-aderbergi vas-
 sut. Szepesmegyében 380 méter magasságban
 a tenger színe felett nagy kiterjedésű fenyve-
 sek közepette, pompás sétányokkal, Tükör-
 kút, és fenyőfürdők villanyozás, massage, ki-
 válfán alkalmas győgyhely idegyengőség.
 légyzszerek bántalmában szenvedőkben. idű-
 lők részére.

**Jó konyha, mérsékelt árak, zongora,
 olvasóterem, Lawn-Tennis.**

Fürdővad május 15-től szeptember vé-
 géig. Elő- és utóévadban tetemes árleengedés
 Fürdőorvos Dr. Neubeuer Lj s. Posta és távirla
 állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló
 vagy Budapest-Rutka-Igló. Prospektusokkal
 szolgál

a fürdőigazgatóság
 Iglófüröden.

Első zemplénmegyei honi butoresarnok.
 S-A-UJHELY.

Van szerencsém tisztelettel a n. é. közönségnek b
 tudomására hozni, hogy egy **nagy bevásárlásról** haza
 érkezvén, ez alkalommal azon szerencsés helyzetben jutot
 tam, hogy

BUTORRAKTÁRAMAT
 a legmodernebb **szalon, ebéldő, és hálószoba berende-
 sésekkel** óriási választékban bővíthettem ki.

Tekintettel pedig azon körülményre, hogy ezen nagy
 bevásárlásom alkalmával **egész raktárkészleteket vettem
 meg** azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **mától fogva
 árúimat sokkal olcsóbb árakon hozhatom forgalomba
 mint ezelőtt.** Miért is kérem e kedvező alkalmat meg-
 ragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint
 eddig, úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

63—45 Kiváló tisztelettel
WILHELM HENRIK.

Hirdetések
 jutányos árban közlésre
 felvételnek
 a „Felsőmagyarországi Hirlap“
 kiadóhivatalában

Szivattyuk MÉRlegek

minden neme, házi, mezőgazda-
 sági, építkezési, ipari és egyéb
 célokra. Legjobb gummi, és
 kender-tömítők.

26—8 Mindenféle csővek.
 Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

l. Schwarzen-
 bergstr. sse 6. **W. GARVENS, Bécs**
 l. Wallfisch-
 gasse Nr. 14.

Kaphatók gép-, vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezeteki üzletekben, Knt-
 fűróvállalatoknál — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.
 Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

THIERRY A.
 mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
 az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak
 akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvény-
 széknel bejegyzett „apica“-védjeggyel van ellátva.
 Főfelhatalannal szer minden **mell-, tüdő-, máj-,
 gyomorbetegség ellen stb. különleg is ki-
 tűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátiveg bérmentesen 1 korona 40 fillér.
 Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
 (esodakenőcseknek nevezik)
 utóféhatetlen szívó erejt és gyógyíthatatú. Operá-
 ciókat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcs-
 esel egy 11 éves, gyógyíthatatlannak tartott csont-
 szűt, újabbán pedig egy 22 éves rákszerű bajt győ-
 gyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyíthatatú min-
 denféle seb gyógylásánál.

Próbátiveg bérmenten 1 kor. 50 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjék meg.

**Óvakodjanak utazatóktól és kerüljék az értékte-
 len, ugynevezett hazi kenőcsöket s más efféleket.**
 Cim: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz,
 Pregrada, Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.
 Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sokhasem romlanak meg és jó azokat
 használatra készen a házában tartani. Az összes mü-
 velt államokban bejegyzett védjegyeimnek utánzatát
 a törvény üldözi.

Isingee,
 Dordogne, Kopen-
 hága,
 fabrikon Iarna.
 Miland,
 A. Bertoloni,
 Malmö, Scerige,
 Apot. Lejonot.
 Nantes,
 Pharmacie
 C. Frodet,
 Nápoly, Palermo.
 Páris,
 Pharmacie
 française, 1 & 3,
 Place de la Repu-
 blique, Pharr-
 macie Dapoy, 11,
 Rue des francs
 Bourgeois.
 Prága,
 Róma,
 Corso, Agencia
 del Politecnico
 Ronbals,
 Pharmacie
 F. Gerrath.
 Sarajewo.
 Szeged,
 T. essar.
 T. ossz. Valence,
 Zürich.

Csak ezzel a tör-
 vényz. bejegy-
 zett védjeggyel
 valódi. 57474